

RELIGIEUS ERFGOED

Vlaanderen heeft een rijk religieus patrimonium. Zelfs het kleinste dorpje bezit een eigen kerk. Daarenboven herbergen deze vaak indrukkengebouwen tal van kunst- en cultuurobjecten, zoals zilverwerk en kunstig geborduurde habijten. Hoewel ze soms dagelijks uit de kast gehaald worden voor erediensten, zijn heel wat van die gebruiksvoorwerpen uniek. Sommige exemplaren hebben zelfs een museale waarde.

Mijdt het stelen

De pracht en praal van ons religieus patrimonium trekt helaas niet alleen gelovigen of toeristen aan. Uit een rapport van de federale politie blijkt dat er elk jaar 15.000 kunstvoorwerpen verdwijnen en dat ruim tien procent ervan uit kerken komt. Om de zichtbaarheid van gestolen cultusvoorwerpen te verhogen en zo hun opsporing te vergemakkelijken, plaatst de cel Kunstcriminaliteit van de federale politie voortaan hun beschrijving op de webstek *Religieus Erfgoed*. Bij elk signalement op de speciale *Gestolen Objecten*-pagina hoort ook een meldingsfiche waarmee iedereen die over bruikbare informatie beschikt, contact kan opnemen met de politie. Antiquairs die religieuze objecten aangeboden krijgen en twijfels hebben over de oorsprong, kunnen die zo meteen verifiëren.

Een signalement heeft echter pas nut wanneer het object vóór de verdwijning gedetailleerd beschreven en gefotografeerd werd. Dit is jammer genoeg niet altijd het geval. Kerkfabrieken zijn weliswaar wettelijk verplicht tot het opstellen en bijhouden van de inventaris van de goederen die door hen worden beheerd, maar de methodiek durft sterk te verschillen. Bovendien zijn de inventarissen vaak onvolledig en zelden digitaal beschikbaar. Privaatrechtelijke instellingen zoals kloosters en abdijen vallen bovendien niet onder dit decreet, waardoor een belangrijk stuk van het religieus patrimonium onzichtbaar blijft. Dat maakt het, in deze tijden van toenemende secularisatie en ontkerkelijking, bijzonder moeilijk om een beleid te voeren op het vlak van het behoud en beheer van het roerend religieus erfgoed in Vlaanderen.

Vlaanderen en Nederland

Daarom liet het Centrum voor Religieuze Kunst en Cultuur (CRKC) in 2004 een online databank ontwikkelen. Aanvankelijk was dit instrument enkel bestemd voor de

3

HOTSPOTS OP HET WEB

www.religieuserfgoed.be

www.crkc.be

www.religieuserfgoed.nl

registratie van privaatrechtelijke collecties. In 2006 vroeg het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen het CRKC om zijn databank aan te passen voor de registratie van het openbaar erfgoed beheerd door de kerkbesturen. Sinds 2008 is ook de provincie Antwerpen partner van het project. Dankzij deze samenwerking worden er nu al in twee provincies collecties op een uniforme manier geregistreerd en, althans gedeeltelijk, publiek toegankelijk gemaakt. Om evidente redenen kunnen nieuwsgierigen immers niet onbepaald doorheen deze virtuele schatkamers dolen.

Beheerders van religieus erfgoed hebben ruimere toegang tot de databank. Voor deze doelgroep is *Religieus Erfgoed* ook een portaalsite waar ze heel wat nuttige informatie terug vinden over beheer en behoud. Wie vooral in het verhaal achter het object geïnteresseerd is, vindt zijn gading eerder in de rubriek *Erfgoed in breedbeeld*. Hier worden thematisch verwante objecten gepresenteerd en toegelicht; van de staf van Sinterklaas tot topstukken in de Antwerpse monumentale kerken.

Een gelijkaardig Objecten ABC vinden we terug op de webstek van De Stichting Kerkelijk Kunstbezit in Nederland. Deze trefwoordenlijst - van aankondigingsbord tot zoutvat - leert u meteen wat het verschil is tussen een celebratiealtaar en conciliealtaar. SKKN is de veel oudere tegenhanger van het CRKC en staat daarom al een stapje verder in de ontsluiting van hun erfgoed. Ze vergeten ook de hedendaagse religieuze cultuur niet. In de rubriek *Object van de maand* legt men bijvoorbeeld de link tussen de musical *Joseph and the Amazing Technicolor Dreamcoat* en zondagsschoolplaten. Liefhebbers vinden er ook een database van actuele kunstenaars in Nederland die affiniteit hebben met kerkelijke kunst en opdrachten voor religieuze instellingen uitvoeren. Een zegen voor wie zich wil verdiepen in kerkelijke schatten.

Eva Wuyts